

Ове године наша школа представиће Холандију

Конститутивну државу Холандију чине краљевина Холандија, Аруба, Курасао и Свети Мартин. краљевина Холандија излази на северно море, на југу се граничи са Белгијом, на истоку са Немачком., на северу са северним морем. Краљевину Холандију чине Северна и Јужна покрајина. Доминантна провинција Холандије подељена је на 11 мањих провинција. Холанђани говоре холандским, фризијским, немачким и енглеским језиком.

Име „Холандија“ значи „мала земља“, јер се скоро половина територије ове земље налази испод једном метра надморске висине, а три четвртине испод нивоа мора. Холандија је ниска, равнчарска земља, честе су пешчане дине које достижу ширину и до једног километра. Да би спречили да већи део територије ове земље буде поплављен, Холанђани су направили систем канала чија је укупна дужина око 3000 километра, као и 10000 километара насипа око свих канала. Изграђени су и морски насипи, направљен је систем брана. Цео пројекат који обухвата систем канала и брана проглашен је једним од модерних светских чуда. На југу Холандије налази се највиши врх земље, Валсенберг (322,5 метра надморске висине.)

Занимљиво је да ова земља нема главни град у класичном смислу. Амстердам није престоница Холандије, иако је највећи град у Холандији. Седиште владе и парламента налази се у Хагу, док владар, према правилима устава, полаже заклетву у Амстердаму. Холандска краљевска породица живи у Хагу.

У Холандији постоји велики број верских богомоља: црква, џамија, синагога, хинду, будистичке и сика богомоље. Хришћанство има најдужу традицију, а знатан део становништва описује се као нерелигијски.

Географија игра важну улогу у овој земљи легендарних пејзажа, Упорни северни ветрови покрећу ветрењаче од тринастог века, пимпање воде преко насипа, млевење брашна. Ветрењаче су један од симбола Холандије. На само двадесет минута возње од Амстердама налази се типично холандско село са ветрењачама. У Холандији има 1180 ветрењача. У месту Зансе Шанс, шест стотина млинова који одушевилису Наполеона. Ови млинови били су део прве индустријске зоне у Холандији. Данас, фасцинант музеј на отвореном. Пет ветрењача у Кундергужку, источно од Ротердама, налази се на листи Унескове светске баштине.

Амстердам са својих 750000 становника, представља највећи град Холандије и четврти културни центар Европе. Основан на обали реке Амстел у 12. веку, Амстердам се сматра Венецијом Холандије, захваљујући мрежи од стотинак километра канала и више стотина мостова. Задивљујући је спој традиционалног и ултрамодерног у споју воде, светла и боја. Посебан печат граду дају куће дуж канала са карактеристичним забатима од цигле које су замениле дрвене куће, изгореле у пожару у 17. веку, Златном веку. Амстердам је град са највише музеја на свету. Ријксмузеум рангира као један од светски најбољих, са фасцинантном колекцијом дела ренесанских мајстора, мајстора 17. века Рембранта и Вермера. Чувени је Ван Гогов музеј, Стедијк музеум, и Вандерпарк, назван по најзначајнијем песнику из 17. века. Ту је и кућа Ане Франк, Краљевска палата, Ермитаж Амстердам. Изван градског језгра налази се други

холандски универзитет протестантског опредељења, Врије Универзитет. Амстердам је у потпуности изграђен на дрвеним стубовима који су фиксирани у глини и пешчаном слоју који је дубок 11 метара. Овај начин градње иначе је карактеристичан за велике холандске гадове. У Амстердаму је уобичајен израз „gezelligheid“, што у преводу, отприлике, значи „дружељубив и пријатан, отворен“. Холанђани умеју да се пусте у кафићима који поседују „gezelligheid“, удобност.

Мастрихт, више белгијски по духу историје и географским одликама, диван је град опасан зидинама унутар који се налазе одобрено очуване старе зграде из 17. и 18. века, средњовековне цркве и градска већница у ренесансном стилу. Град је домаћин водећем светском сајму уметности који се одржава сваког марта, „Art, Fair, fine“. Музеј „Bonnetante“ чува дела Рубенса и Бројгела млађег. Град је добитник бројних награда за дизајн, У овом граду налази се обновљена књижара ЕнтреДОм која се налази у цркви из 13. Века. Британски лист „Guardian“ сматра га најлепшом књижаром на свету.

Ротердам, на ушћу реке Рајне у Северно море, други је град по величини у Холандији. Са својих 750000 становника, највећи је град у Холандији и четврти културни центар Европе. „Будућност у садашњости“, савршен спој модерне архитектуре и историјских зграда. Ротердам је представљао највећи трговачки центар у Холандији на прелазу из 19. у 20 век. Данас представља индустријски, трговачки и културни центар Холандије. Највећа лука у Холандији налази се у овом граду, док је друга по величину у Антверпену.

Утрехт је средњовековни град смештен недалеко од Амстердама. Драгуљ у сенци Амстердама пун музеја, кафића, канал, старих зграда, представља студентски центар Холандије. У овом граду студира око 65000 студената. Центар је холандске железнице. Обележја овог града, главног у истоименој провинцији, јесу неоренесансна зграда Универзитета, и црква Дом са једним од најлепших вртова Холандије. Чувени је канал Вхарф са подземним тунелима који воде кроз центар града.

Лајден у провинцији Јужна Холандија, надамак Хага и Харлема, на реци Рајни, најпознатији је по производњи тканина и по штампаству. У овом граду рођен је сликар Рембрант, написан национални устав 1848. године.

Тексел је навеће фризијско острво које нуди максимум активности: уживање на пешчаној плажи, шетњи боровом шумом, купање, релаксацију, уживање у локалним специјалитетима.

Производња цвећа најважнија је индустријска грана у Холандији. Ова земља је највећи извозник цвећа на свету. Ботаничари, љубитељи цвећа и туристи сваке године хрле у најпознатију цветну башту Кеукенхоф, смештену у граду Лисе. Парк се отвара у априлу и мају сваке године да покаже својих седам милиона цветних главица разноврсног цвећа које се сади сваке године. Наравно, највише је лала, нарциса и зумбула. У башти Кеукенхоф одржава се фестивал „Castelfest“. Ту је и музеј лала. Смештена на простору величине Монака, „Глоба Холандија“ је највећа аукцијска кућа цвећа у Алмеру. Такође, у Амстердаму постоји једна од најстаријих цветних башти на свету, са преко четири стотине биљних врста из целог света. Турнеја лала почиње и завршава се у овом граду, а траје осам дана. Води кроз фантастичне пределе- поља лала у Кеукенхофу, историјске градове Делфт и Леден. Параде цвећа у у

градовима Лисе, Лихтенорде и Зурдет представљају највеће светске спектакле. Чувене су пијаце цвећа у Амстердаму на Сингел каналу, Јанкскерхогу и Оуденграту.

Делфи плава је светски позната грнчарија, препознатљива по белој и плавој боји, а производи се у гради Делфи од седамнаестог века. Између 1600. и 1800. године, грнчарија је била популарна код имућних Холанђана који показивали своје колекције једни другима. Од свих фабрика које су производиле посуђе и предмете од глине и емајла, данас ради једино фабрика у Делфту. У овог граду, познатом по каналима, рођен је сликар Јоханес Вермер, који је прославио град сликом „Панорама Делфта“. Делфт је један од налепших градова Холандије, колевка холандске независности. У Новој цркви сахрањени су чланови владарске династије, и отац нације Вилем Орањски. У овом граду родио се изумитељ микроскопа, Антони ван Леуенхук.

Град Нарден познат је по томе што је у њему сахрањен чувени чешки педагог Коменски у 17. веку. Ту је и центар медијских компанија.

Кломпе су традиционална обућа Холандије. Производе се од 13. века, а временом су постале један од главних симбола Краљевине.. Најстарије очуване кломпе се могу наћи у музејима у Роттердаму и Амстердаму. У појединим селима Холандије, пољопривредници још увек носе кломпе. Вековима се одржава стари обичај: кад младић представља вереницу свој породици, он носи кломпе, јер то доноси срећу у браку.

Холандија је равничарска земља, богата плодним обрадивим тлом, па није чудо што је сточарство једна од најразвијених привредних грана, и што Холанђани гаје такву страст према добрим сиревима. Холанђани годишње произведу и извезу стотине милиона тона разних врста сирева. Сваки становник Холандије поједе просечно седам килограма сира сваке године. Чувени су холандски сиреви Гауда, Масдамер, Делфи плави сир, Едам, Ваерден, фризијски сир са каранфилићем. Навеће фарме, мануфактуре и пијаце сирева налазе се у Алкмару, Амстердаму, Гоуди и Едаму. На фармама, посетиоци могу да се упознају са читавим процесом производње сирева и да их пробају.

Канали у Амстердаму, Утрехту, Лендену, Мастрихту и Делфту представљају културно наслеђе универзалне вредности. Приликом посете Холандији, возња каналима је незаобилазан део обиласка градова. Седамнаест канала у Амстердаму је на листи светске културне батине од 2010. године, одлуком Комитета за светску баштину при Унеску. Велике поплаве вековима су пуистошиле Холандију, стога су Холанђани копали канале за одводњавање и наводњавање. За пумање воде на нижим подручјима и данас се користе ветрењаче. Граде се вештачка брда за фарме и села.

У Холандији, најпопуларнији спортови су фудбал, хокеј, тенис, бициклизам и клизање на леду. Током великих спортских догађаја, навијачи се облаче у наранџасто, инфицирани су „наранџастом грозницом.“ Наранџаста боја је у вези са холандском краљевском породицом, и представља један од националних идентитета Холандије. 1890. године, сто мшкараца и жена усудило се да преузме ризик и да клиза од града до града у холандској покрајини Фризији. Од тада, у Холандији се одржава највећа светска тура клизања на леду. Преко 1500 клизача који пркосе леду и хладноћи клизају главним путевима између једанаест фризијских градова, залеђеном стазом дугом 200 километара. Прати их стотине хиљада одушевљених навијача и

преко 2000 новинара из целог света. Последња тура је била 1997, а одржано их је укупно петнаест.

Бициклизам је саставни део живота Холанђана. Холандија је испресецана са 32000 километра бицикличких стаза, укључујући и ауто-путеве за бициклисте. Становници Холандије половину живота проведу возећи се бициклима. Ако нису на Бициклу, онда су на каналу, у неком чамцу. Стотине локала изнајмљује бициклове широм Холандије. Бицикловима се иде и на дужа путовања.

Кад Холанђани кажу „кафа“, мисле на паб, а пабова у Холандији има на хиљаде.. У земљи где се дружење и разговор цене више од испијања пића, кафићи су место за дружење и размишљање. Већина пабова служи и храну, од барских залогаја до феноменалних obroка. Холанђани пију највише кафе на свету, не мање од 140 литара годишње, просечно 3, 2 шољице дневно.

Холанђани су највиши људи у Европи. Мушкарци високи у просеку 184 сантиметра, а жене 170.

Микроскоп, телескоп, сат са клатном и термометар са живот изуми су научника из Холандије из 16. и 17. века.

Холандија је највећи извозник пива на свету. Просечно избезе 1,3 милијарде литара пива годишње.

Холандија је прва земља која је легализовала истополне бракове 2001. године. Становници ове земље врло су толерантни касу у питању употреба лекова и опијата.

Компанија Самсунг прва је произвела аудио-касете, видео-траке и компакт-дискосе.

Нема земље са толиком површином земљишта испо нивоа мора, и толико мелиорисаног земљишта. Ниједна зема у Европи нема толико становника, толико воде, бродова, бицикала, птица, сирева, насипа, ветрењача, цвећа, мостова и канала. Визионарска архитектура, спој ултрамодерног и традиционалног, врхунски дизајн, феноменални провод, толеранција и слобода чине ову земљу очаравајућом, и тако посебном.

Проф. Силвија Кресојевић